

Bacheloroppgave

Samarbeid mellom foreldre og barnevernet

Hva vektlegges i samarbeidet med foreldre under foreldreveiledning?

Emma Hagen & Marte Holm

Sosialt arbeid ved Høgskulen i Volda

2022

HØGSKULEN
I VOLDA

Gruppeerklæring

Denne oppgaven er vårt eget og selvstendige arbeid. Den gjør ikke bruk av andre sitt arbeid uten at det er oppgitt, den gjør ikke bruk av tekst fra eget arbeid uten at det er oppgitt, og kilder som er brukt er ført inn i både tekst og kildeliste på en måte som gjør at vi ikke vil få en «ufortjent rennomegevinst». Den har heller ikke vært brukt som eksamenssvar eller arbeidskrav tidligere.

Vi vet at oppgaven vil bli elektronisk kontrollert for plagiat og at alvorlige brudd med «god sitatskikk» blir behandlet som fusk jf. UH-lova §4-7 og §4-8, 3. ledd.

I arbeidet med oppgaven er personopplysninger behandlet i samsvar med retningslinjene som er å finne i Canvas. Oppgaven inneholder ikke opplysninger som kan føres tilbake til enkeltpersoner ut over det som de har godtatt gjennom samtykke eller som er offentlig kjent.

Vi gir Høgskulen i Volda rett til å publisere oppgaven vederlagsfritt i elektronisk form.

Sammendrag

I denne bacheloroppgaven undersøker vi hva som vektlegges i samarbeidet med foreldre under foreldreveiledning. Gjennom en kvalitativ undersøkelse går vi i dybden på hva som skal til for å styrke samarbeidet mellom ansatte i barnevernet og foreldre. Det var nødvendig å se på hvilke utfordringer som kan oppstå i samarbeidet med foreldre under foreldreveiledning for å bli bevisst over ulike faktorer som kan svekke samarbeidet. Vi ser at særlig mistillit til barnevernet er noe som kan prege samarbeidet på en negativ måte. Det ble av den grunn naturlig å ta for seg aspektene relasjon, tillit og medvirkning, da dette er faktorer som har forutsetninger for å styrke samarbeidet dersom man lykkes i arbeidet.

I diskusjonen ser vi at dersom man skal lykkes med et godt samarbeid kreves det av ansatte i barnevernet at foreldrene opplever dem som engasjerte og at de har som målsetting å hjelpe. Det vil være et behov for gode rutiner på arbeidsplassen for å sikre et godt samarbeid, samtidig som man vektlegger bruk av skjønn. Det at den ansatte ser den enkelte forelders behov og utgangspunkt, samtidig som man mestrer å legge til rette veiledningen slik at foreldrene opplever å bli sett og hørt er noe som er med på å styrke samarbeidet.

Under forskningsprosjektet har vi fått bekreftet at de tre aspektene relasjon, tillit og medvirkning er en forutsetning for å sikre et godt samarbeid med foreldre som mottar foreldreveiledning. Det kommer også frem hvordan disse tre aspektene påvirker hverandre, og hvordan de er gjensidig avhengige av hverandre.

Abstract

In this bachelor thesis, we investigate what is emphasized in the collaboration with parents under parental guidance. Through a qualitative study, we go in depth on what it takes to strengthen the cooperation between employees in the child welfare service and parents. It was necessary to look at the challenges that may arise in the collaboration with parents under parental guidance to become aware of various factors that may weaken the collaboration. We see that distrust of child welfare is something that can affect the collaboration in a negative way. For this reason, it became natural to address the aspects of relationship, trust, and participation, as these are factors that have the prerequisites to strengthen the collaboration if one succeeds in the work.

In the discussion, we see that if one is to succeed with a good collaboration, it is required of employees in the child welfare service that the parents experience them as engaged and that their goal is to help. There will be a need for good routines in the workplace to ensure good cooperation, while at the same time emphasizing the use of discretion. The fact that the employee sees the individual parent's needs and starting point, at the same time as succeed the guidance so that the parents experience is being seen and heard is something that helps to strengthen the collaboration.

During the research project, we have received confirmation that the three aspects of relationship, trust and participation are a prerequisite for ensuring good cooperation with parents who receive parental guidance. We can also see how these three aspects affect each other, and how they are interdependent.

Forord

Etter tre år i Volda, er vi endelig kommet til siste stasjon, nemlig bacheloroppgaven. I løpet av praksisperioden fikk vi et innblikk i hvordan spenningsfeltet mellom teori og praksis er, og hvordan det kan bidra til økt forståelse i yrkesutøvelsen. Dette var noe som vi begge opplevde som veldig lærerikt og interessant, så vi valgte derfor i vårt forskningsprosjekt å se nærmere på hva vi som fremtidige sosialarbeidere bør vektlegge i samarbeide med brukerne under foreldreveiledning.

Vi ønsker å rette en stor takk til våre informanter som stilte opp til intervju, og delte sine refleksjoner, erfaringer og kunnskap med oss. Uten dette hadde vi ikke hatt den forståelsen for samarbeidet mellom barnevernet og foreldre i foreldreveiledning som vi har i dag. Tusen takk til vår veileder, Hilde Langlo, som har bidratt med erfaringer fra sin lange arbeidserfaring fra barnevernet, og gode råd underveis i skrivingen. Vi ønsker også å rette en stor takk til Roar Stokken, som har vært tilgjengelig for spørsmål og støtte underveis i prosessen.

Til slutt ønsker vi å takke venner, medstudenter og familie som har vært viktige støttespillere i denne prosessen. En stor takk til Sissel Sandvik Holm, som har bidratt med gode innspill og vært en motivasjonsdriver.

Nå er vi i mål, tusen takk for oss Volda.

Emma Hagen & Marte Holm

Volda, 6.mai 2022

Innhold

Gruppeerklæring.....	iii
Sammendrag.....	iv
Abstract.....	v
Forord.....	vi
1.0 Innledning.....	1
2.0 Bakgrunn.....	3
2.1 Barnevernets formål.....	3
2.2 Hjelpetiltak.....	3
2.3 Foreldreveiledning.....	4
3.0 Teori.....	5
3.1 Relasjon.....	5
3.1.1 Relasjonskompetanse.....	5
3.2 Tillit.....	6
3.3 Medvirkning.....	6
3.4 Makten i den asymmetriske relasjonen.....	7
3.5 Oppsummering.....	8
4.0 Forskning på feltet.....	9
4.1 Oppsummering.....	10
5.0 Metode.....	11
5.1 Valg av metode.....	11
5.2 Utvalg og intervju.....	11
5.4 Transkripsjon og analyse.....	12
5.5 Etikk.....	13
5.6 Kvalitet.....	14

6.0 Funn.....	15
6.1 Foreldreveiledning.....	15
6.1.1 Oppsummering	16
6.2 Relasjon.....	16
6.2.1 Oppsummering	17
6.3 Tillit.....	17
6.3.1 Oppsummering	19
6.4 Medvirkning	19
6.4.1 Oppsummering	20
7.0 Diskusjon.....	21
7.1 Foreldreveiledning.....	21
7.1.1 Delkonklusjon	22
7.2 Relasjon.....	22
7.2.1 Delkonklusjon	23
7.3 Tillit.....	24
7.3.1 Delkonklusjon	25
7.4 Medvirkning	25
7.4.1 Delkonklusjon	27
8.0 Konklusjon	28
Bibliografi	29
Vedlegg A.....	32

1.0 Innledning

I 2020 mottok 43 565 barn hjelpetiltak fra barnevernet. Denne gruppen blir betydelig større dersom man regner med foreldrene (Statistisk sentralbyrå, 2021). I følge Bufdir (2015) er hensikten med hjelpetiltak å fremme positiv endring hos barnet eller innad i familien. Hvordan ansatte i barnevernet opptrer i relasjon med foreldre kan i mange tilfeller ha innvirkning på hvordan foreldre opplever møtet med barnevernet. Relasjonen mellom barnevernsansatte og foreldre vil være preget av en form for asymmetri. Denne asymmetrien oppstår fordi barnevernsansatte sitter med kunnskap, makt og myndighet som foreldrene ikke har (Thornquist, 2009, s. 29). Thornquist (2009) legger til grunn at det er barnevernet som må legge til rette for at foreldrene får medvirke i relasjonen, men det er lite teori som tar for seg hvordan dette skal utføres i praksis.

God relasjonskompetanse er en forutsetning for et godt samarbeid mellom barnevern og foreldre. Vi vil møte foreldre med ulike forutsetninger som eksempelvis har ulike kulturer, ressurser, hindringer og kognitivt nivå som vil kreve at man i større grad mestrer å skape en gjensidig god relasjon som er preget av tillit.

Den nye barnevernsreformen trådte i kraft 01.01.2022, og skal være bedre tilpasset barnas og familienes behov. Reformen skal sikre samarbeidet mellom barnevernet og hjelpetjenester og ha som mål å styrke det forebyggende arbeidet og tidlig innsats. Ifølge Bufdir (2022) vil foreldrestøtte, som for eksempel foreldreveiledning, være et sentralt element for å styrke dette arbeidet.

Som ansatt i barnevernet vil man møte på foreldre som har svekket tillit til barnevernet. Selv om omtrent halvparten av Norges befolkning har et godt inntrykk av barnevernet, finnes det også en andel som ikke har samme opplevelsen. Denne gruppen består i hovedsak av personer med lavere sosioøkonomisk status, og ulike medier kan også ha stor påvirkning på hvilken oppfatning befolkningen har av barnevernet (Sentio Research, 2019). Det er sjeldent at de såkalte solskinnshistoriene i barnevernet får plass i media, da fokuset blir rettet mot det som ikke fungerer godt nok (Johannesdottir, 2015, ss. 268-269). Johannesdottir (2015, s. 260) hevder at barnevernet blir framstilt som «den store stygge ulven» og foreldrene som «et uskyldig offer». Dersom foreldre man skal samarbeide med har denne oppfatningen av barnevernet, vil det kunne by på utfordringer. I de mest ekstreme tilfellene tenker nok enkelte at barnevernet er ute etter å ta barna fra foreldrene, mens det i realiteten jobbes for at foreldre

skal mestre foreldrerollen slik at de kan beholde omsorgen. Dette ser man også på statistikken fra Bufdir (2020) da den viser at antall omsorgsovertakelser har hatt en nedgang på 9 % fra 2016.

Som profesjonsutøvere innen sosialt arbeid vil vi alltid handle i relasjon med andre, og relasjonskunnskap vil av den grunn være en forutsetning for god yrkesutøvelse. Ifølge Røkenes og Hanssen (2012, s. 19), er kvaliteten på relasjonen mellom barnevernsansatte og foreldre helt avgjørende, de hevder at nettopp dette har større betydning enn de instrumentelle, målrettede teknikkene og metodene som man benytter i møte med bruker.

For å samle inn mer kunnskap om hvordan samhandlingen mellom foreldre og barnevern er i praksis har vi intervjuet tre ansatte på et barnevernkontor. Vi ønsker å få inn ulike perspektiv fra en og samme arbeidsplass, og vi valgte derfor intervjuobjekter med ulike roller innad i barnevernet, altså en teamleder, en saksbehandler og en veileder.

På grunnlag av empirien vi har innhentet mener vi at vi har tilstrekkelig med data til å kunne få et innblikk i hvordan man tilrettelegger for et godt samarbeid med foreldre. Vi stiller derav problemstillingen; *Hva vektlegges i samarbeidet med foreldre under foreldreveiledning?*

For å svare på problemstillingen har vi formulert tre forskningsspørsmål som vil bidra til å spisse forskningsprosjektet. Disse tre forskningsspørsmålene tar utgangspunkt i tre ulike faktorer som vil kunne påvirke samarbeidet med foreldreveiledning i barnevernet. Det første aspektet vi har valgt å inkludere er relasjon. En stor del av arbeidet med foreldreveiledning foregår gjennom relasjon. Vi ønsker å finne ut mer om hvordan dette arbeidet foregår i praksis og stiller derfor spørsmålet: *Hva vektlegges i arbeidet med relasjon?*

Et annet aspekt vi ønsker å se nærmere på er foreldrenes tillit til barnevernet i arbeidet med foreldreveiledning, det andre forskningsspørsmålet av den grunn formulert slik; *Hva vektlegges i arbeidet med tillit?*

Det siste aspektet vi ønsker å inkludere er medvirkning, da dette er noe som er lovpålagt og er med på å fremme myndiggjøring. Dette leder oss til det tredje forskningsspørsmålet som er: *Hva vektlegges i arbeidet med medvirkning?*

Underveis i prosessen ble det naturlig å legge til et fjerde forskningsspørsmål som omhandler det mer generelle rundt foreldreveiledning, det siste forskningsspørsmålet er av den grunn; *Hva innebærer foreldreveiledning?*

2.0 Bakgrunn

2.1 Barnevernets formål

I henhold til Lov om barnevern §1-1 (Barnevernloven, 1992) skal man alltid jobbe for å sikre barn og unge som lever under omsorgssvikt best mulig. Det er barnevernets ansvar å sikre at de får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Videre skal loven sikre at barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår hvor de blir møtt med kjærlighet og forståelse. I arbeid med foreldreveiledning vil man ikke alltid være i direkte kontakt med barna, men en skal uansett alltid jobbe for å sikre barnas beste.

2.2 Hjelpetiltak

Hjelpetiltak for barn og barnefamilier er regulert i barnevernloven § 4-4 (1992).

Barneverntjenesten skal bidra til å gi det enkelte barn gode levekår og utviklingsmuligheter gjennom råd, veiledning og hjelpetiltak. Det er i hovedsak tre mål man ønsker å oppnå ved å sette inn hjelpetiltak, de skal bidra til trygge oppvekstvilkår for barn og unge, hindre problemutvikling og redusere antall omsorgsovertakelser (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 180). Hjelpetiltak skal alltid ha som formål å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien, og bistå familiene å løse problemene sine i nærmiljøet.

Den overordnede oppgaven i barnevernet er å sikre at barn og unge som vokser opp i Norge har en god omsorgssituasjon. Som barnevernsarbeider kan arbeidsoppgavene bestå av alt i fra å følge opp en bekymringsmelding, og til å gi veiledning til foreldre. Barnevernet har flere hjelpetiltak og flesteparten er frivillige. Det er også barnevernets oppgave å vurdere når bekymringen ovenfor omsorgssituasjonen er av slik grad at de må sette inn tvangsvedtak for å sikre barnets beste (Berg, Ellingsen, Levin, & Kleppe, 2015, s. 22).

Barnevernet skal tilføre barnet hjelp og støtte, men barnevernets mandat innebærer også at de skal gi hjelp og støtte til foreldre, så vel som mulighet for kontroll og inngrep. Barnevernet i dag konsentrerer seg om å støtte barnets utvikling mens de bor sammen med sine foreldre. Dette gjør de gjennom å finne løsninger som er til hjelp for barnet og familien. Støtten barnevernet gir kan ses på som en sosial investering i deres liv (Kojan & Christiansen, 2016, s. 20).

Barnevernssystemet i Norge kan defineres som et familieorientert system. Hovedprinsippet er at barn og deres familie som trenger hjelp skal få velferdstjenester som for eksempel

barnehage, råd og veiledning, samt økonomisk støtte. Tiltakene blir satt inn slik at barnets behov skal bli ivaretatt (Læret & Skivenes, 2016, s. 34).

Mange assosierer barnevernet og beslutningene de fatter med tvangsinngrep i familien, og barnevernet har mandat til å vedta slike beslutninger. Hjelpetiltakenes hensikt er å rette opp mangler ved omsorg, levekår og utvikling (Christiansen & Kojan, 2016, s. 93). Ifølge Statistisk sentralbyrå (2021) utgjør hjelpetiltakene den klart største delen av barnevernets tiltak. Hele 60% av barna mottar hjelpetiltak i hjemmet (Christiansen & Kojan, 2016, ss. 92-93). Hvordan foreldre og barn får medvirke i prosessen med valg av hjelpetiltak vil ifølge Bunkholdt og Kvaran (2021, s. 207) kunne være avgjørende for om tiltakene vil virke etter sin hensikt.

2.3 Foreldreveiledning

Foreldreveiledning er det mest brukte foreldrestøttene tiltaket i barnevernet. Tiltaket tilbys til foreldre som opplever utfordringer med det å ha barn, men tilbys også som et forebyggende tiltak til foreldre som ikke opplever slike vansker. Foreldreveiledning som tiltak er i de aller fleste tilfeller frivillige, men i enkelte tilfeller kan det være nødvendig å pålegge foreldrene foreldreveiledning, noe som avgjøres av fylkesnemnda (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 215). Noen av de vanligste hjelpetiltakene for å styrke foreldreferdighetene er: råd og veiledning, hjemmekonsulent/miljøarbeider i hjemmet og hjemmebaserte tiltak. Andre tiltak for å styrke foreldreferdighetene kan være: MST, PMTO, FFT, ICDP, Marte Meo og Senter for foreldre og barn (Christiansen & Kojan, 2016, s. 98).

Når foreldre mottar foreldreveiledning, er foreldrenes rolle og medvirkning som regel ivaretatt og kan dermed virke mindre truende og stigmatiserende (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 207). På samme tid er det viktig å være bevisst på at det å skulle ta imot hjelp fra barnevernet kan være forbundet med usikkerhet og mindreverdsfølelse. Hvordan ansatte i barnevernet møter disse foreldrene vil kunne være avgjørende for hvordan hjelpeprosessen vil utvikle seg. Aspekter som tillit, medvirkning og relasjon vil kunne være viktige elementer i møte med foreldre som mottar foreldreveiledning.

3.0 Teori

3.1 Relasjon

I følge Biesteck (Aamodt, 2001, s. 25) er relasjonen mellom ansatte i barnevernet og foreldre «en dynamisk samhandling som består av holdninger og følelser, og har som mål å hjelpe klienten til en bedre tilpassing i sitt miljø». Foreldreveiledning handler om å støtte foreldrene gjennom veiledning til å skape et godt oppvekstmiljø for barna. Biesteck (Aamodt, 2001, s. 25) hevder videre at en slik relasjon krever aktiv deltakelse fra begge parter, men det er den ene parten som skal forandre seg i denne konteksten (foreldre), og den andre parten som skal skape endring (barnevernet). Payne (Aamodt, 2001, s. 26) legger til at relasjonen mellom barnevernet og foreldrene anses som et viktig verktøy for selve hjelpeprosessen.

3.1.1 Relasjonskompetanse

Som ansatt i barnevernet vil man alltid arbeide i relasjoner, det vil av den grunn være nødvendig å fokusere på barnevernsansattes relasjonskompetanse. Spurkeland (2020, s. 19) definerer relasjonskompetanse slik; ferdigheter, evner, kunnskaper og holdninger som etablerer, utvikler, vedlikeholder og reparerer relasjoner mellom mennesker. Ifølge Røkenes og Hanssen (2012, s. 9), handler relasjonskompetanse om å forstå og samhandle med de brukerne man møter på en god og hensiktsmessig måte. Som ansatt i barnevernet kreves det at man mestrer å kommunisere slik at man ivaretar den overordnede hensikten med samhandlingen, samtidig som man ikke krenker den andre parten.

Kontaktforløpet med bruker kan deles inn i tre faser. Første fasen handler om å etablere en relasjon til brukeren, den andre fasen handler om å vedlikeholde relasjonen da den ansatte må mestre å stå i relasjonen over en lengre periode. Den siste fasen tar for seg hvordan man skal avslutte profesjonelle relasjoner på en god måte. Røkenes og Hanssen (2012, s. 10), nevner situasjonsforståelse, kulturell sensitivitet, selvinnsikt og en empatisk holdning hos den ansatte som avgjørende forutsetninger for god relasjonskompetanse. Levin og Ellingsen (2015, s. 123) poengterer viktigheten av å ha et kritisk blikk på seg selv i relasjonen med brukere, med dette tenker de på hvilket menneskesyn man har, og hvordan våre verbale og non-verbale kommunikasjonsferdigheter kan påvirke relasjonen.

3.2 Tillit

Foreldrenes behov for tillit til barnevernet vil kunne variere ut ifra problemets omfang, behov for hjelp og hvilke tiltak som må iverksettes. Ifølge Kojan og Christiansen (2016, s. 28) vil tillit til barnevernet være en viktig faktor for endringsarbeidet. Fellesorganisasjonens yrkesetiske grunnlagsdokument legger vekt på at sosialfaglig arbeid skal baseres på tillit mellom profesjonsutøveren og foreldrene. Gjennom åpen kommunikasjon, forståelig informasjon, tydelige begrunnelser og ivaretagelse av konfidensialitet kan ansatte i barnevernet bidra til at tillit oppstår (Fellesorganisasjonen, 2019, s. 5).

Tillit og åpenhet er blant verdiene som blir satt høyt i etablering av en etisk og faglig basert relasjon mellom foreldre og barnevernet (Eide & Oltedal, 2015, s. 93). Å skape tillit er et sentralt mål i bli kjent-fasen med foreldrene. I enkelte tilfeller vil tilliten være der i utgangspunktet, da vil ikke barnevernsansatte behøve å legge så mye tid i denne fasen som en må med foreldre som har manglende tillit til hjelpeapparatet. I tilfeller hvor foreldrene ikke ønsker hjelp av barnevernet, ser Levin og Ellingsen (2015, s. 115) en sammenheng med at foreldrene ikke har tillit til barnevernet. Røkenes og Hanssen (2012, s. 28), hevder at ansatte i barnevernet som ikke oppnår gjensidig tillit og respekt i relasjonen, som regel har «tapt» på forhånd. Særlig i møte med minoritetsforeldre vil det å fokusere på å bygge tillit kunne være ressurskrevende da flere har en frykt og mistillit til barnevernet som system. Bunkholdt og Kvaran (2021, s. 233) hevder dette kan skyldes at tjenesten ikke er tilpasset minoritetenes ønsker og behov, et eksempel på dette er at informasjon som regel blir gitt på norsk.

3.3 Medvirkning

I henhold til Helsedirektoratet (Weele & Karlsen, 2021, s. 165), vil brukermedvirkning kunne gi foreldrene mulighet til å påvirke omgivelsene gjennom egne valg og ressurser, og dermed styrke deres selvbilde og motivasjon. Dersom man ikke lykkes med å sikre brukermedvirkning vil dette kunne være med å forsterke hjelpeløsheten mange foreldre kan føle på i møte med barnevernet. Økt medvirkning fra foreldre og barn har vært prioritert i barnevernet i lengre tid. Formelle rammer med krav til vedtak, tiltaksplaner og evaluering er redskaper barnevernet benytter for å nå dette målet. For å bedre samarbeidet ytterligere kan barnevernet etterspørre foreldrenes, barnas og ungdommens erfaringer og vurderinger enda mer, da det kan bidra til å styrke beslutningene når hjelpetiltak skal vurderes, iverksettes og følges opp (Christiansen & Kojan, 2016, s. 107). I følge Weele og Karlsen (2021, s. 166), kan

brukermedvirkning i barnevernet være en utfordring da man i enkelte tilfeller skal samarbeide med foreldre som i utgangspunktet ikke ønsker kontakt.

I de relasjonene hvor brukermedvirkning er satt høyt vil asymmetrien mellom barnevernet og foreldrene minske, da foreldrene blir ansett som mer selvstendige aktører, og ikke som passive mottakere av hjelp. Røkenes og Hanssen (2012, s. 255) skriver at i slike tilfeller flyttes fokuset fra å arbeide med foreldrene til å samarbeide med dem. I arbeid hvor hjelp til selvhjelp er noe som settes høyt, vil det være nødvendig å sikre at foreldrene får medvirke i sin sak. Røkenes og Hanssen (2012, s. 255) poengterer likevel betydningen av å sørge for at ansatte i barnevernet ikke skyver fra seg medansvaret i medvirkningen, slik at foreldrene ikke får den hjelpen de trenger. Målet er at foreldrene selv skal forvalte sitt liv, slik at deres krefter, ressurser, interesser og behov blir ivaretatt. Måten foreldrene skal medvirke på må tilpasses deres situasjon og funksjonsnivå.

3.4 Makten i den asymmetriske relasjonen

I følge Thornquist (2009, s. 29) kjennetegnes asymmetriske relasjoner ved at den ene parten har mer makt og myndighet enn den andre. I samarbeidet mellom barnevern og foreldre kan det oppstå slike asymmetriske relasjoner, da ansatte i barnevernet og foreldre ikke sitter med samme kompetanse og myndighet. Selv om asymmetriske forhold er kjennetegnet av ulikt maktforhold mellom partene i relasjonen er det ikke uvanlig at slike relasjoner også er preget av likeverd og gjensidig anerkjennelse (Thornquist, 2009, ss. 29-30).

Thornquist (2009, s. 30) hevder at den som sitter med makten i den asymmetriske relasjonen, i dette tilfelle barnevernsansatte, er den som sitter med størst ansvar for relasjonen. Det vil også være vesentlig å legge til at mye i relasjonen skjer gjennom gjensidige forhandlinger mellom foreldrene og barnevernet. Den barnevernsansatte må dele sin forståelse av situasjonen og problemet med foreldrene, men samtidig være ydmyk og anerkjenne at det er foreldrene som best kjenner sin livssituasjon, og sine problem og ressurser (Fellesorganisasjonen, 2019, s. 11).

Som barnevernsansatt innebærer et mandat til å utøve makt, myndighet og sosial kontroll, noe som kan oppleves som skremmende for enkelte. Vurderingene og beslutningene den barnevernsansatte foretar kan få store konsekvenser for familiene sitt liv. Tiltakene som blir satt er ikke nødvendigvis etter foreldrenes ønske. De som jobber i barnevernet, forvalter ressurser og styres av et regelverk som kan føre til at foreldrene kommer i et

avhengighetsforhold (Fellesorganisasjonen, 2019, s. 11). Mange foreldre kan ikke velge bort hjelpen fra hjelpeapparatet, da lovverket gir sosialarbeideren mandat til å gripe inn, eller fordi de ikke kan klare seg uten hjelpen (Levin, 2015, s. 42).

3.5 Oppsummering

I henhold til teorien som blir belyst i dette kapitlet, kan man forstå det slik at elementene relasjon, tillit og medvirkning er tre element som vil være vesentlige for å fremme et godt samarbeid mellom barnevern og foreldre i foreldreveiledning. Man kan tolke påstanden til Weele og Karlsen (2021, s. 166) om at brukermedvirkning kan være utfordrende i møte med foreldre, som ikke ønsker kontakt, dit hen at en god relasjon vil være et fundament for å sikre brukermedvirkningen. Videre kan man forstå det slik at en relasjon preget av tillit, vil kunne forsterke en positiv fremgang i endringsarbeidet. Som en utfordrer til disse tre elementene ser vi at asymmetrien som er i relasjonen mellom foreldre og barnevern kan påvirke dette. Det kreves derfor at ansatte i barnevernet er bevisst på denne maktforskjellen, og prøver å skape en maktbalanse slik at foreldrene opplever en trygg relasjon, hvor de selv får medvirke og at de kan stole på at barnevernet ønsker å hjelpe dem.

4.0 Forskning på feltet

Ifølge Langsrud, Fauske og Lichtwarck (2017, s. 135) kan man forstå foreldreveiledningsprogrammer som en type disiplinering av sårbare familier, hvor man ønsker at foreldrene skal utøve omsorg ut ifra hva barnevernet anser som korrekt, selv om det ikke er forskning som indikerer at tiltak som dette er hensiktsmessige. Videre legger Langsrud et al (2017, s. 136) til at i kartleggingen av familiens utfordringer skal man samtidig bedømme om disse havner innenfor barnevernets definisjon av «gode nok foreldre», og at dette vil kunne være med å forme foreldrenes identitet i møte med barnevernet. Med bakgrunn i dette kan man trekke paralleller til Jensen (2016, ss. 306-307) som viser til studier som hevder at ansatte i barnevernet i enkelte tilfeller kan konkludere med at det er foreldrene det er noe galt med, dersom hjelpetiltakene ikke gir ønsket resultat. Barnevernet argumenterer da ofte med at foreldrene mangler motivasjon og vilje til å samarbeide.

Fylkesnes og Netland (2012, s. 221) hevder at foreldrenes relasjon til ansatte i barnevernet har en sentral betydning for foreldrenes helhetsvurdering av hjelpen de mottar. Videre poengterer de at kvaliteten på relasjonen mellom barnevernet og foreldrene er viktigere for endring, enn hvilke tiltak som blir iverksatt. Studien viser at dersom barnevernet og foreldrene har motstridende mål, uklare retningslinjer og begrensede ressurser kan dette føre til at relasjonsarbeidet blir utfordrende for den ansatte (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 222).

Språk er i flere tilfeller en faktor som kan utfordre relasjonen. I Fylkesnes og Netland (2012, s. 222) blir mangel av eller bruk av tolk tematisert. Det kommer frem at i tilfeller hvor det ikke ble satt inn tolk i møtet mellom foreldre og barnevernet kunne resultere i at foreldrene følte seg lurt da de ikke forsto hensikten med tiltakene som ble iverksatt. De hevder også at ansatte i barnevernet kan oppleve bruk av tolk som et hinder for å etablere gode relasjoner, da man mister den naturlige flyten i samtalen. Det kommer på samme tid frem at dersom man benytter samme tolk over en lengre periode i møte med foreldrene, har det som regel god effekt, da dette kan være med å styrke tilliten mellom foreldre og barnevernet (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 232).

Slettebø (2012, s. 152) hevder at i enkelte tilfeller viser foreldrene tillit til barnevernet fordi de har sanksjonsmuligheter som de kan bruke overfor barnevernet dersom de opplever et brudd på tilliten. Et eksempel på dette kan være foreldre som trekker seg fra foreldreveiledning fordi de ikke opplever tillit til barnevernet. På den andre siden, ser man også at foreldre som opplever at de har fått sanksjonsmuligheter ved tillitsbrudd, fortsatt velger

å gjennomføre tiltaket i frykt for at barnevernet skal komme med strengere sanksjoner, altså en form for frivillig tvang. Fylkesnes og Netland (2012, s. 231) hevder at dersom barnevernet prioriterer å informere foreldrene, bruke tid på å etablere en god relasjon og sette seg inn i familiens virkelighet, vil tillit oftere forekomme i relasjonen mellom foreldre og barnevernet. Askheim (2020, s. 170) studerer hvordan brukermedvirkning blir erfart blant bakkebyråkrater som arbeider i spenningen mellom å ivareta brukernes ønsker, samtidig som de skal utføre arbeidet ut fra profesjonelle og etiske standarder. Askheim (2020, s. 181) påpeker særlig et forhold som gjør det utfordrende å realisere medvirkning, nemlig spenningen mellom hva brukerne ønsker, og hva fagpersonene vurderer er til det beste for dem.

4.1 Oppsummering

Forskingen vi har valgt å basere dette kapittelet på tar for seg de tre elementene og hvilke konsekvenser disse kan føre med seg. Noe som kommer frem i kapittelet er hvordan foreldreveiledning kan oppfattes som en disiplinering av foreldre hvor barnevernet sitter med fasiten (Langsrud, Fauske, & Lichtwarck, 2017, s. 135) og at dersom foreldreveiledning ikke lykkes, blir det sett i sammenheng med mangel på motivasjon hos foreldrene (Jensen, 2016, ss. 306-307). Når slike påstander finnes der ute, vil det kunne være av betydning at man prioriterer å arbeide med relasjon, tillit og medvirkning for å fremme det egentlige formålet bak foreldreveiledning, som er å bidra til positiv endring i barnet og familien, og bistå dem til å løse sine utfordringer.

5.0 Metode

For å få en bedre innsikt i hva som vektlegges i samarbeidet under foreldreveiledning i barnevernet er dette forskningsprosjektet basert på en kvalitativ forskningsmetode, hvor det er utført tre dybdeintervju. I denne delen vil vi gå gjennom prosessen vi har hatt for å samle inn empiri til prosjektet.

5.1 Valg av metode

Dette forskningsprosjektet er basert på en kvalitativ studie. Ved å benytte seg av en kvalitativ metode vil forskningen være preget av nærheten man har til informantene, da man har en åpen interaksjon mellom forsker og informant (Tjora, 2017, s. 24) Ifølge Tjora (2017, s. 113) er målet med dybdeintervju å ha en relativt fri samtale som kretser rundt noen bestemte temaer som forskeren har bestemt på forhånd, situasjonen skal legge til rette for at informanten har rom til å reflektere over egne erfaringer og meninger knyttet til temaet. I henhold til dette og vårt ønske om å høre ansatte i barnevernets perspektiv på de ulike aspektene rundt foreldreveiledning, valgte vi å gå for dybdeintervju i innsamlingen av empirien.

5.2 Utvalg og intervju

Vi ønsket å utforske nyansene i erfaringer i arbeidet med foreldreveiledning, og valgte å intervju tre informanter med ulike roller på et barnevernkontor. Valget falt da på en teamleder, en saksbehandler og en veileder. Alle informantene er ansatt ved samme barnevernkontor, og har til sammen 34 års erfaring med arbeid på barnevernkontor. Med tanke på informantenes barnevernsfaglige utdanning og lang arbeidserfaring i feltet, anser vi de som gode referanser for forskningsprosjektet.

Informanter	Utdanning	Dato	Lengde
Teamleder	Barnevernspedagog	09.03.22	54 minutt
Saksbehandler	Barnevernspedagog	10.03.22	56 minutt
Veileder	Barnevernspedagog	21.03.22	55 minutt
Totalt			165 minutt

Med bakgrunn i at vi hadde et ønske om å studere de ansattes meninger, holdninger og erfaringer knyttet til tema, så valgte vi dybdeintervju som metode. Ifølge Tjora (2017, s. 114) er dybdeintervju basert på et fenomenologisk perspektiv, hvor målet er å forstå informantens opplevelser og hvordan vedkommende reflekterer over dette. Nettopp informantenes ulike perspektiver sett ut ifra deres rolle, deres ulike erfaringer og refleksjoner rundt dette, bidro til nyttig og interessant informasjon som vi kunne jobbe videre med i vår studie etter datainnsamlingen. I forkant av intervjuene utformet vi en intervjuguide (Vedlegg A) som tok for seg forskningsspørsmålene og litt generelt om arbeidet de gjør. Vi valgte å stille åpne spørsmål da vi ønsket at samtalen skulle ha en naturlig flyt. Ifølge Halvorsen (2008, s. 142) gir bruk av åpne spørsmål informantene mulighet til å bruke sine egne ord og formuleringer, samt mulighet for å avdekke misforståelser. Ved at informantene fikk åpne spørsmål gir vi de frihet til å komme med alternative svar, samt at de kan utrykke ambivalens rundt spørsmålene (Halvorsen, 2008). Dette tenker vi er til vår fordel da sosialt arbeid sjeldent har konkrete svar. Ifølge Halvorsen (2008, s. 142) så krever intervju med åpne spørsmål mer engasjement fra intervjuobjektets side, hvor en konsekvens kan være manglende svar. For å løse denne problemstillingen stilte vi oppfølgingsspørsmål dersom det var behov for å få mer utfyllende svar. Dette ga vi beskjed om i forkant av intervjuet. Ved oppfølgingsspørsmål var vi bevisst på måten vi formulerte oss på, da vi ikke ønsket å påvirke informantens svar.

Alle intervjuene ble holdt i barnevernets lokaler, og hadde ca. en varighet på ca. 1 time hver, noe som resulterte i 3 timer med innsamlet materiale. I tillegg til å notere tok vi lydopptak for å sikre oss at vi fikk med all informasjonen fra intervjuene, noe informantene samtykket i. Ifølge Tjora (2017, s. 166) vil bruk av lydopptak gi rom for at man kan rette all konsentrasjon mot informantene, som resulterer i god kommunikasjon og flyt i intervjuet. I tillegg deltok vi begge på intervjuene, og rollefordelingen var slik at en intervjuet, og den andre noterte og observerte kroppsspråk. Dette fikk informantene informasjon om på forhånd.

5.4 Transkripsjon og analyse

Alle intervjuene ble fullstendig transkribert i etterkant. Vi valgte å benytte oss av Word til transkriberingen, da vi følte dette resulterte i et effektivt og oversiktlig resultat. For å beskytte anonymiteten til informantene valgte vi å normalisere språket, da det ifølge Tjora (2017, s. 174) vil sikre dette. I analyseprosessen av innsamlet data valgte vi å skrive ut transkriberingen og fargekode dette for hånd. Med utgangspunkt i forskningsspørsmålene så vi etter element i

materialet som ga oss informasjon knyttet til foreldreveiledning, relasjon, tillit og medvirkning. For å få et overblikk over hvor de ulike elementene var nevnt markerte vi med oransje for foreldreveiledning, blå for relasjon, rosa for tillit og lilla for medvirkning. Dette gjorde vi med alle fire transkripsjonene, før vi samlet alle kodene i de nevnte kategoriene. Det ble til sammen 97 koder, hvor vi hadde 22 koder på foreldreveiledning, 30 koder på medvirkning, 27 på relasjon og 18 på tillit. Analysen er i hovedsak preget av en induktiv forståelse, da vi har benyttet empirien for å forstå det i sammenheng med teori. Det vil være vesentlig å nevne at teori har hatt en betydning under hele prosessen, av den grunn vil analysen være preget av en abduktiv tilnærming.

5.5 Etikk

Som forsker har en ifølge Tjora (2017, s. 46) ansvar for at aspekter som tillit, konfidensialitet, respekt og gjensidighet preger relasjonen man har med informantene. Ifølge Dalland (2020, s. 168) er det viktig å være klar over at ønske om å vinne ny kunnskap og innsikt ikke må komme på bekostning av informantenes integritet. Det er derfor nødvendig at man poengterer at deltakelse i prosjektet er frivillig og at deltakerne vil bli anonymisert. For å ivareta informantenes anonymitet har vi ikke oppgitt navnet på barnevernskontoret eller på informantene. Vi har derfor valgt å omtale informantene som teamleder, saksbehandler og veileder. Tjora (2017, s. 47) legger til at det vil være viktig å informere om at informantene har rett til å avbryte sin deltakelse når som helst, uten at dette skal få negative sanksjoner for dem. I dette forskningsprosjektet er datainnsamlingen i samsvar med tillatelse fra NSD med referansekode 367626. Alle informantene skrev under på samtykkeskjema, hvor de også godkjente bruk av lydopptak. Når vi henvendte oss til informantene beskrev vi prosjektet slik at de ble godt informert om hva de takket ja til. I møte med informantene var det viktig for oss å fremstå som profesjonelle og høflige da vi ønsket å gi et godt inntrykk. Vi informerte om taushetsplikt og rett til å avbryte dersom de ønsket dette både før og etter intervju. Før vi startet intervjuet ga vi dem intervjuguiden, og gikk raskt gjennom de ulike temaene vi ønsket å snakke om i løpet av intervjuet. Dette gjorde vi for å informere om prosessen, men også for å gi dem muligheten til å komme med innspill dersom det var noe var uklart.

5.6 Kvalitet

For at forskningen skal formidle troverdig kunnskap, stilles det krav til validitet og reliabilitet (Dalland, 2020, s. 43), dette vurderer vi at funnene våre har. Validitet omhandler forskningens gyldighet, og at det som forskes på er relevant og gyldig for undersøkelsen. For å sikre prosjektets validitet var vi bevisst på å stille spørsmål som samsvarte med problemstillingen og forskningsspørsmålene, men som på samme tid var formulert for å legge til rette for åpne svar som representerte informantenes erfaringer og opplevelse av det vi studerer. Når det er snakk om reliabilitet viser man til at forskningen er pålitelig, hvor målingene må utføres korrekt, og presentere eventuelle feilmarginer (Dalland, 2020, s. 43). Som argument for at vår studie fremstår som pålitelig viser vi i funn-delen til likheter i empirien, men også til avvik dersom informantene svarte ulikt. Vi har gjennom analysen hatt fokus på å få frem både mønstrene, men også avvikene, og anser av den grunn forskningen som pålitelig.

6.0 Funn

For å få svar på problemstillingen søker vi kunnskap om hvordan man arbeider med foreldreveiledning med fokus på aspektene medvirkning, relasjon og tillit. Funnene er av den grunn organisert etter forskningsspørsmålene i dette kapittelet.

6.1 Foreldreveiledning

Ett av områdene vi undersøkte for å få et bedre innblikk i hvordan man samarbeider med foreldre i foreldreveiledning, var hvem foreldre var og hvilke utfordringer som kan oppstå knyttet til dette. Informantene er samstemte i at familiene er veldig forskjellige. Teamleder forteller at fellesnevneren er at de kvalifiserer til tiltak fra barnevernstjenesten:

En kan ikke se på gata hvem foreldrene som får hjelp er, det er rett å slett mennesker som har kommet i en situasjon der det har gått litt skjærings

Veileder forteller at det ikke er noen åpenbare fellesnevnerer, at det er ganske store variasjoner i både grad av utfordringer og hvem foreldrene er.

Saksbehandler og teamleder trekker fram språk som en utfordring i veiledningen. Teamleder forteller at veiledning med tolk er utfordrende. Språk, dårlige tolker og feiltolkninger er eksempel på hindringer som oppstår, da dynamikken i møtet ofte blir svekket da en må vente på at tolken skal oversette det som blir sagt. Videre forteller teamleder at veiledning med foreldre fra andre land kan være krevende da en også må ta den kulturelle biten inn i veiledningen. Mistillit til barnevernet er også mer vanlig hos minoritetene.

Ressurssterke foreldre er også trukket fram som noe som kan være utfordrende:

Det å være ressurssterk er gjerne å tenke på seg selv som et oppegående menneske, så da oppleves det enda verre når noen kommer og pirker på hvordan du er med barna dine, og at de ikke har det så bra. Det kan være vanskelig å svelge. Det kan være lettere å spille inn dersom det er åpenbart at noe må skje - teamleder

Ett annet aspekt vi har undersøkt er om informantene opplever at foreldreveiledning fungerer.

Noen gang prøver man det ene og det andre av veiledning, men ikke lykkes. Noen gang tenker vi at det er foreldre som ikke klarer bedre. Dette er så godt de klarer – teamleder

Det kommer også frem at det kan være svikt i selve veiledningen som er årsaken:

Noen ganger sitter vi som veiledere og sier at foreldrene ikke er «veiledbare». Det er lettventd å si. Men man må snu på det å se på seg selv. Det er kanskje ikke foreldrene som er problemet

her. Kanskje veileder jeg feil? Her må en være ydmyk. Jeg tenker at det er et teit begrep å si at noen ikke er «veiledbare», det er vårt ansvar – veileder

For å skape endring i situasjonen drøfter de med kollegaer, og prøver å finne andre former for veiledning som kanskje passer bedre for foreldrene.

Det er flere faktorer som er med på å påvirke arbeidet med foreldreveiledning, men informantene trekker særlig frem medvirkning, tillit og relasjon i kombinasjon med god teoretisk kompetanse som viktige forutsetninger. Dette leder oss inn på forskningsspørsmålene våre som omhandler nettopp dette.

6.1.1 Oppsummering

Som en ser så er det ett stort spenn på hvem familiene er og hvilke utfordringer de har. Foreldrenes ulike ressurser og egenskaper påvirker samarbeidet med de ansatte i barnevernet på godt og vondt. Ressurssterke foreldre, bruk av tolk og kulturforskjeller trekkes særlig fram som utfordringer.

6.2 Relasjon

Alle informantene er samstemte i påstanden om at en god relasjon er en forutsetning for arbeidet med foreldreveiledning.

Vi jobber i relasjonen. Det er håndverket vårt. Hvis vi ikke får til en god relasjon med foreldrene får vi som regel ikke til noe – teamleder

Veileder understreker betydningen av en god relasjon, men hevder at motivasjonen bak en god relasjon kan defineres som kynisk:

Skal man være veldig kynisk så er relasjon bare et verktøy for å få til et samarbeid. En god relasjon lager et godt fundament for å kunne utfordre i veiledningen og ta opp vanskelige tema.

For at man skal nå målene med foreldreveiledning forutsetter det at man har en god relasjon som er preget av trygghet og tillit, og dette ansvaret ligger hos barnevernet.

Hva som skal til for å skape en god relasjon til foreldrene vil variere fra situasjon til situasjon, veileder hevder at en god relasjon i hovedsak handler om kjemi, og det er det ingen oppskrift på. Videre legger informantene til at foreldrene må oppleve relasjonen som troverdig og at

barnevernet faktisk ønsker å hjelpe. Det krever at man må være strukturert, men også et godt menneske. Både veileder og saksbehandler understrekte at det er viktig å by litt på seg selv i relasjonen. I den sammenheng refererte saksbehandleren til Forandringsfabrikken:

Hvorfor skal jeg betro meg til deg, når jeg ikke vet noe om deg (...), man må være selektiv på hva en deler, men det er viktig å kunne by på seg selv.

Videre blir egenskaper som å lytte, være åpen og ærlig trukket frem som vesentlige forutsetninger for å skape en god relasjon.

Du kan vise mye omsorg selv om du bringer en dårlig beskjed – saksbehandler

I dette ligger det at hvordan man henvender seg til foreldrene har mye å si for hvordan de opplever relasjonen, dersom man opptrer som et medmenneske kontra en streng barnevernsarbeider har mye å si for hvordan de tolker budskapet.

Veileder belyser at konteksten for relasjonen kan være utfordrende for samarbeidet med foreldrene med følgende sitat:

Tvungent bekjentskap i denne settingen, kan nesten være et dårlig utgangspunkt for en god relasjon

Med tvungent bekjentskap, henviser veileder til at relasjonen mellom foreldrene og barnevernet har oppstått da det er utfordringer knyttet til foreldrerollen som gjør at de trenger veiledning. Selv om flere foreldre oppsøker barnevernet på eget initiativ, er det viktig å huske på at foreldrene kan havne i en sårbar posisjon i relasjonen. Dette samsvarer med hva teamleder uttrykte om det ulike maktforholdet som er til stede i relasjonen mellom ansatte i barnevernet og foreldrene:

Det er viktig at man er observant på det ulike maktforholdet som er mellom barnevernet og foreldrene, da dette kan ødelegge relasjonen.

6.2.1 Oppsummering

Informantene vektlegger betydningen en god relasjon har for arbeidet med foreldreveiledning. Det er viktig at de ansatte mestrer balansen mellom å være strukturerte, men samtidig dele av seg selv og det å være et medmenneske.

6.3 Tillit

Teamleder og saksbehandler forteller at tillit er sentralt for å bygge en god relasjon til foreldrene.

Foreldrene er ofte ikke mottagelige for veiledning dersom de ikke har tillit, dette er noe jeg bruker mye tid på – saksbehandler

Hva informantene la i ordet *tillit* var trygghet, det at foreldrene kan stole på dem, at de tenker at barnevernet ønsker dem vel og at det de gjør er med intensjon om å hjelpe.

Saksbehandleren uttrykker nødvendigheten av gjensidig tillit, og at det er noe av det de jobber aller mest med. Dette innebærer å spille med åpne kort slik at selv dårlige beskjeder ikke skal komme som en overraskelse.

Veileder understreker at det ofte er underkommunisert at barnevernet hovedsakelig er en hjelpeinstans, og at hjelpen som regel blir gitt i form av frivillige hjelpetiltak. Teamleder uttrykker at det er vesentlig at man er bevisst på at den makten barnevernet besitter kan oppfattes som skremmende for utenforstående:

Makten barnevernet besitter kan skape mistillit mellom foreldrene og veilederen. Makten kan oppleves som skremmende for foreldrene.

Det kan være flere årsaker til at foreldre har denne opplevelsen, men informantene uttrykker at noe av dette kan skyldes måten barnevernet blir omtalt i media:

Medias påvirkning svekker tillit, og at oppfatningen er at barnevernet tar barna fra folk.

Ifølge veilederen er grunnsteinen til å bygge tillit med foreldrene når en merker at det har oppstått mistillit, at veiledningen foregår på foreldrenes premisser. Gjennom dialog med foreldrene kan en vise at en er her for å hjelpe. «*Tålmodighet er alt*» hevder saksbehandleren, en må bruke tid, lytte og vise forståelse.

Teamleder forteller at det varierer veldig hvor mye de må jobbe for å opparbeide tillit.

Noen ønsker hjelp, da trenger vi ikke jobbe like mye for det. Andre er veldig skeptiske – teamleder

Informantene understreker betydningen tillit har for relasjonen og samarbeidet med foreldrene:

Dersom foreldrene er skeptiske til barnevernet kan det være et dårlig grunnlag for en tillitsbasert relasjon – veileder

Det kommer også frem at informantene opplever at dersom foreldre har tillit til barnevernet, vil de også tåle mer i relasjonen. Dette handler om at foreldrene stoler på at barnevernet gjør det som må til for å sikre barnets beste.

6.3.1 Oppsummering

Det kommer frem at tillit er en viktig forutsetning for en god relasjon. Barnevernet kan oppleves skremmende for foreldrene, og dersom en opplever at foreldrene har mistillit, er dette noe en må prioritere å jobbe med for at foreldreveiledningen skal lykkes.

6.4 Medvirkning

Ifølge saksbehandler er foreldreveiledning noe som *blir til i møte med foreldrene*. Veileder hevder at veiledning kun er vellykket dersom det skjer i samarbeid, et aktivt samarbeid, hvor foreldrene er deltakende. En annen forutsetning for å sikre medvirkning, er foreldrenes motivasjon. Dersom dette ikke er til stede uttrykker informantene at veiledningen har liten effekt:

I slike tilfeller kan veiledningen gjøre mer skade enn nytte da det kan oppleves provoserende for foreldrene dersom de ikke ønsker veiledningen – veileder

Det vil da være vesentlig at man som ansatt i barnevernet jobber aktivt med å motivere foreldrene. Informantene forteller at når fokuset blir lagt over på barnet, og ikke svakhetene til foreldrene, endrer ofte motivasjonen seg da de aller fleste foreldre ønsker at barna skal ha det bra. Dette ser en ofte i tilfeller hvor foreldrene kun har takket ja til tiltaket da de frykter at fylkesnemnda skal pålegge det dersom de ikke takker ja av fri vilje.

Selv om medvirkning er noe som blir prioritert høyt i arbeidet med foreldreveiledning forteller informantene at i enkelte tilfeller blir medvirkningen svekket. Teamleder uttrykte det slik:

Foreldrene skal få medvirke i alt vi gjør, men det er ikke alltid at foreldre tørr å si hva de mener, eller være uenig. Dette utfordrer medvirkningen.

I sammenheng med dette uttrykte informantene at det er en vesentlig forutsetning for å styrke medvirkningen at det legges til rette for et samspill hvor det føles trygt å uttale seg.

I arbeidet med foreldreveiledning, skal veilederen og foreldrene sammen komme fram til løsninger. Ifølge teamleder ser man tendenser til at enkelte foreldre forventer en fasit fra barnevernet:

Når foreldre tenker at vi skal komme med svaret blir det ikke akkurat veiledning. Problemløsingen skal skje sammen med veilederen.

Dersom foreldrene ikke er delaktig i prosessen med å komme frem til løsninger, kan dette få negative konsekvenser, da det kan skje at barnevernet og foreldrene ikke har samme problemforståelse eller forståelse av hjelpebehov.

Når det gjelder prosedyrer og rutiner for å ivareta foreldrenes medvirkning er tiltaksplan noe som går igjen hos alle informantene. Veileder understreker betydningen tiltaksplaner har for selve arbeidet med foreldrene:

Det er ikke bare en byråkratisk plikt, men et redskap for å sikre at veiledningen skjer etter foreldrene sine ønsker og behov.

Evaluering er også noe de må gjennomføre i samarbeid med foreldrene, hvor foreldrene får mulighet til å komme med tilbakemeldinger. Teamleder understreker at det er viktig å få frem stemmen til den det gjelder i evalueringen, ikke bare barnevernets vurdering, da dette er vesentlig for å sikre *reell medvirkning*, og ikke bare en form for *overfladisk medvirkning*. Veilederen forklarte at ved å avslutte veiledningstimen med å spørre foreldrene om deres opplevelse av timen og om det ga mening for dem, var med på å styrke medvirkningen da de fikk mulighet til å komme med tilbakemelding der og da. Videre la informanten til at dersom man forsøker «å tre noe over hodet» på foreldrene, som de ikke ønsker å være med på, vil man oppdage det på samspillet mellom veileder og foreldrene.

6.4.1 Oppsummering

Kort oppsummert kan en si at medvirkning er med på å påvirke om veiledningen lykkes. Det er viktig å legge til rette slik at foreldrene faktisk får medvirke, og at samhandlingen blir et aktivt samarbeid.

7.0 Diskusjon

For å få svar på problemstillingen har vi formulert fire forskningsspørsmål, disse omhandler temaene relasjon, tillit, medvirkning og foreldreveiledning. Dette kapittelet er strukturert etter forskningsspørsmålene, hvor vi vil drøfte empirien fra hvert forskningsspørsmål opp mot kunnskapsgrunnlaget for oppgaven.

7.1 Foreldreveiledning

Det å skulle samarbeide med barnevernet kan nok i flere sammenhenger oppleves som noe negativt da det gjerne er et stigma knyttet til hvem som mottar foreldreveiledning, mens det i realiteten kan være hvem som helst. Det kan være et stort spenn både på utfordringene de har, samt hvordan de er som personer. Ressurssterke foreldre blir trukket frem som en utfordring da det kan være utfordrende å påpeke noens mangler. Dersom det er åpenbare «feil», og det er tydelig at noe må skje, kan dette være en enklere prosess. Langsrud et al (2017, s. 135) hevder at foreldreveiledning kan oppleves som en form for disiplinering av foreldre, med ønske om at foreldrene skal utøve omsorgen etter hva barnevernet definerer som korrekt. Dersom foreldre sitter med opplevelsen av at de blir «passasjerer i eget liv», og må føye seg etter det barnevernet anser som riktig, er det ikke usannsynlig å anta at samarbeidet mellom foreldre og barnevern vil svekkes. På den andre siden vil det i enkelte tilfeller være slik at det er barnevernet som vet hva som er best for barnet. Det vil da være viktig at man er bevisst på hvordan man møter foreldrene, og at man får dem til å være delaktig i prosessen.

I arbeidet med mennesker vil det alltid kunne oppstå utfordringer. Når man skal studere hvilke utfordringer som kan oppstå i foreldreveiledning, vil det være vesentlig at man som ansatt i barnevernet er selvkritiske og reflekterer over hvordan foreldreveiledningen kan oppleves av foreldrene. I empirien kommer det frem at begrepet «ikke veiled-bare» foreldre er noe som blir benyttet som en forklaring på hvorfor man ikke lykkes med foreldreveiledningen. Dette samsvarer med Jensen (2016, ss. 306-307) som viser til at barnevernet kan legge skylden på foreldrene dersom veiledningen ikke lykkes. I enkelte tilfeller kan dette kanskje stemme, men det er viktig at man reflekterer over eget arbeid i tilfeller hvor veiledningen mislykkes. Brukergruppen er blant annet representert av ressurssterke foreldre, minoritetsfamilier og foreldre med kognitive utfordringer. Det vil av den grunn ikke være et fasitsvar på hvordan man skal tilnærme seg foreldrene, da de vil ha ulike behov.

Språk er en utfordring som blir trukket frem i funn-delen, og informantene hevder at dette kan ødelegge dynamikken mellom barnevernet og foreldrene. Dårlige tolker og feiltolkninger blir trukket fram som eksempel på utfordringer. Fylkesnes og Netland (2012, s. 232), hevder også at mangelen på tolk i samtaler med barnevernet kan utfordre samarbeidet da foreldrene kan føle seg lurte, og at de blir snakket over hodet på. På den andre siden kan bruk av tolk svekke samarbeidet da en mister den gode flyten i samtalen. Når tolk er til stede kan foreldreveiledningen oppleves som mer formell, da man mister mulighet for den naturlige småpratene, som vil kunne være viktig for å bli kjent med foreldrene. Likevel vil det kunne svekke samarbeidet mer dersom de ikke forstår hva samtalen dreier seg om.

7.1.1 Delkonklusjon

Det finnes ingen fellesnevner for hvem foreldrene som mottar foreldreveiledning er, noe som gjør at utfordringene en kan møte på vil variere. For at samarbeidet skal lykkes ser man at det vil være vesentlig at man håndterer utfordringene man møter på en god måte, da dette vil ha stor innvirkning på relasjonen mellom foreldre og barnevern. Vi anser det som nødvendig at de ansatte i barnevernet mestrer å tilrettelegge på en måte som er gjennomførbart for det mangfoldet av foreldre man møter.

7.2 Relasjon

Hvilken betydning har relasjon for samarbeidet med foreldreveiledning? Fra funn-delen blir det uttrykt at relasjon er det viktigste verktøyet man har i barnevernet for å lykkes med foreldreveiledning. Dette er noe vi vil se nærmere på i dette del-kapittelet. Vi vil også gå nærmere inn på betydningen relasjonen har for foreldreveiledning, hvilke konsekvenser dette kan få for samarbeidet med foreldrene, samt Biestecks (Aamodt, 2001) påstand om at relasjonen mellom foreldre og barnevernsansatte er avhengig av gjensidig deltakelse.

At foreldreveiledningen og bistanden barnevernet tilbyr foreldrene oppleves som genuint, er viktig for at man skal lykkes med relasjonsarbeidet. Dette samsvarer med Fylkesnes og Netlands (2012, s. 221) påstand om at relasjonen mellom barnevern og foreldre har stor betydning for foreldrenes opplevelse av hjelpen de mottar. Med bakgrunn i at relasjon blir beskrevet som et kynisk verktøy av informantene, vil det være svært viktig at man er konsekvent på dette, slik at relasjonen ikke oppleves som falsk. Det vil av den grunn kunne

være vesentlig at foreldrene ikke opplever at barnevernet behandler dem som et «oppdrag», men faktisk ser personen i situasjonen. At barnevernsansatte tar seg tid og lytter til foreldrene, er små grep som kan sikre opplevelsen av en god relasjon.

Å bygge en god relasjon til foreldrene er i hovedsak barnevernets ansvar ifølge empirien. For å kunne oppnå en bærekraftig relasjon må den ansatte i barnevernet mestre å jobbe strukturert, men samtidig tørre å by litt på seg selv, uten å være for privat. Det er vesentlig at foreldrene får et inntrykk av at den ansatte i barnevernet er et godt medmenneske som lytter, er åpen, men også er ærlig med foreldrene om barnevernets prosesser og hvordan foreldrenes utvikling og utfordringer i endringsarbeidet er. I lys av Biesteck (Aamodt, 2001, ss. 25-26) krever relasjon i en slik sammenheng aktiv deltagelse fra begge parter for å kunne skape endring, dette samsvarer med Payne som hevder at relasjonen mellom ansatte i barnevernet og foreldre er selve nøkkelen for å kunne oppnå endring i hjelpeprosessen. Relasjonen er ifølge Fylkesnes og Netland (2012, s. 221) avgjørende for foreldrenes opplevelse av hjelpen de mottar, og har større betydning for utvikling enn hvilket tiltak som iverksettes. Dersom begge parter har en opplevelse av at de jobber mot samme mål, som følge av et godt relasjonsarbeid fra barnevernets side, kan man unngå at foreldrene føler seg krenket og det kan resultere i et bedre samarbeid. Levin og Ellingsen (2015, s. 123) hevder at ved å ha et kritisk blikk på seg selv i relasjonen med foreldre, kan man forhindre at foreldre opplever barnevernet som krenkende.

Fra funn-delen fikk vi også et innblikk i at relasjonen mellom barnevernsansatte og foreldre som mottar foreldreveiledning kan sees på som et tvungent bekjentskap, noe som relasjonen bærer preg av. Selv om foreldreveiledning i de fleste tilfeller er et frivillig hjelpetiltak, forutsetter dette at man mestrer å være ydmyk og anerkjenne at det kan være krevende for foreldrene at en ikke mestrer foreldrerollen på egenhånd.

7.2.1 Delkonklusjon

Man kan tenke seg at dersom ansatte i barnevernet engasjerer seg i relasjonen til foreldrene, vil foreldrene kunne oppleve dette som motiverende, og noe som kan ha positiv effekt for veiledningen. På den andre siden vil det være vesentlig at man husker på konteksten man er i, at det er en profesjonell relasjon som skal fremme gode oppvekstmiljø for barna, og ikke en relasjon hvor man har som mål å bli venner med foreldrene.

7.3 Tillit

Informantene opplever at tillit er selve grunnlaget for veiledningen, og at det handler om å skape trygghet for foreldrene, og at foreldrene skal kunne stole på at barnevernet helt og fullt jobber sammen med dem for å hjelpe. Ifølge Kojan og Christiansen (2016, s. 28) vil foreldrene ha ulikt behov for oppfølging ut ifra hjelpebehov, og hvilke tiltak som blir iverksatt. Tillit til barnevernet som system, samt de ansatte i barnevernet blir viktig for endringsarbeidet foreldrene skal igjennom. I dette delkapittelet skal vi derfor se nærmere på hvordan barnevernet arbeider for å opparbeide tillit til foreldrene, samt hva som kan utfordre tilliten foreldrene har til barnevernet.

I funn-delen ser vi at det varierer hvor mye tillit foreldrene har til barnevernet. Dette forutsetter også at det vil være stor variasjon i hvor mye tid den ansatte må bruke på å vinne foreldrenes tillit før de kan starte endringsarbeidet. Levin og Ellingsen (2015, s. 115) ser en sammenheng med at foreldre som ikke ønsker hjelp fra barnevernet, som regel har lavere tillit enn de som ønsker hjelp. Tillit og respekt er moment som har stor betydning for relasjonen. Røkenes og Hanssen (2012, s. 28) går så langt som å si at dersom ansatte i barnevernet ikke oppnår dette, har en allerede «tapt» før endringsarbeidet har begynt. Minoritetsforeldre trekkes fram som ekstra krevende å vinne tilliten til, da de ofte kan frykte barnevernet, og har mistillit til barnevernet som system. Dette mener Bunkholdt og Kvaran (2021, s. 233) kan skyldes at tjenestene barnevernet tilbyr ikke er godt nok tilpasset denne gruppen. Videre ser vi i funn-delen at medias framstilling av barnevernet kan bidra til at barnevernets hovedoppgave blir underkommunisert. Mange foreldre leser de mest ekstreme tilfellene i media der barnevernet har gjort en feil, og dermed assosierer de barnevernet med noen som tar fra deg barnene dine. I realiteten er barnevernet hovedsakelig en hjelpeinstans, hvor hjelpen som regel blir gitt gjennom frivillige hjelpetiltak. Likevel er det viktig å forstå at barnevernets makt og mandat kan oppleves skremmende for foreldrene.

Hva skal til for å sikre at foreldrene har tillit til barnevernet? I funn-delen kommer det fram at det er vesentlig at de ansatte i barnevernet spiller med åpne kort og er ærlig med foreldrene, selv med utfordringene foreldrene har. På den ene siden fører åpenhet til at foreldrene hele tiden vet hva barnevernet tenker og vurderer, slik at de slipper å undre seg over om det er noe barnevernet ikke forteller. På den andre siden kan tilbakemeldingene oppleves som kritikk dersom relasjonen og tilliten mellom foreldrene ikke er til stede. Fylkesnes og Netland (2012, s. 231) understreker at dersom barnevernet prioriterer relasjonsbygging, evner å sette seg inn i foreldrenes situasjon og bruker tid på å forklare og informere foreldrene vil tillit oftere

forekomme som et resultat av innsatsen de legger inn. Fellesorganisasjonen (2019, s. 5) legger til at informasjonen barnevernet formidler til foreldrene må være forståelig og tydelig.

Barnevernsansattes oppgave blir dermed å tilpasse kommunikasjonsformen og ordvalg ut ifra foreldrenes kognitive nivå, forkunnskap og språk, slik at en unngår misforståelser som kan svekke tilliten. Gjennom funn-delen kommer det også fram at det er hensiktsmessig for tillitsbyggingen dersom veiledningen tar sted hvor foreldrene føler seg trygge. Ved at de får medvirke på tid og sted for når møtene skal gjennomføres kan de bli mer mottagelige for veiledningen, og maktbalansen mellom partene kan oppleves mindre for foreldrene.

Hjemmebesøk blir særlig trukket fram. Likevel må en ha i bakhodet at barnevernet er under tidspress, dermed er det ikke alltid at individuell tilrettelegging er mulig.

7.3.1 Delkonklusjon

I foreldreveiledning ser vi at tillit er en forutsetning for å oppnå et godt samarbeid mellom foreldre og barnevernet. Det vil variere hvor mye man må jobbe for å opparbeide tillit, da foreldrenes tillit til barnevernet vil variere ut ifra momenter som egne erfaringer og barnevernets omdømme. At man tilrettelegger for at foreldre skal føle seg trygge i relasjonen er en vesentlig forutsetning for at samarbeidet skal være preget av gjensidig tillit.

7.4 Medvirkning

Siste forskningsspørsmål tar for seg hvordan barnevernet legger til rette for å sikre at foreldrene får medvirke i foreldreveiledning. Medvirkning er et viktig redskap for at foreldrenes ønsker og behov skal bli ivaretatt, og er en byråkratisk plikt fra barnevernets side. I dette delkapittelet skal vi derfor se nærmere på faktorer som fremmer og hemmer foreldrenes rett til medvirkning i praksis.

Foreldreveiledning er i hovedsak et frivillig hjelpetilbud for foreldrene, men i funn-delen kommer det fram at foreldrenes opplevelse kan være noe annet. Når barnevernet kommer inn i bildet er barnevernets opplevelse at foreldrene noen gang takker ja til tiltak i frykt for at Fylkesnemnda skal pålegge tiltak dersom de takker nei, eller at å takke nei vil vise lite selvinnsikt fra foreldrenes side. I slike tilfeller kan foreldreveiledningen oppleves som en form for «frivillig tvang». Helsedirektoratet (Weele & Karlsen, 2021, s. 165) understreker at dersom barnevernet ikke lykkes i å sikre medvirkning kan dette være med på å svekke deres selvbilde og motivasjon, noe som kan forsterke håpløsheten enkelte foreldre kjenner på i møte med barnevernet. Det er av den grunn vesentlig å sørge for at foreldrene blir gitt muligheten til å påvirke omgivelsene, noe som kan sikres gjennom foreldrenes egne ressurser og å la de ta

selvstendige valg. Tiltaksplaner og evaluering benyttes av barnevernet, samt formelle rammer med krav til vedtak. Medvirkning er et høyt prioritert mål for barnevernet. Selv om en understreker betydningen av medvirkning, er det på den andre siden barnevernets oppgave å sikre at foreldrene får tilstrekkelig hjelp. Barnevernet må ifølge Røkenes og Hanssen (2012, s. 255), ikke skyve fra seg sitt medansvar i medvirkningen, og heller tilpasse medvirkningen ut ifra foreldrenes funksjonsnivå og situasjon. Ifølge Askheim (2020, s. 170), må barnevernets arbeid være utført etter profesjonelle og etiske standarder, samtidig som de ivaretar foreldrenes ønsker. Dette kan være med på å utfordre å realisere medvirkning i praksis, da foreldrenes og barnevernets vurdering om hva som er det beste for dem kan være motstridene.

For at foreldreveiledning skal fungere viser funnene at det må være et aktivt samarbeid mellom foreldrene og barnevernet. Røkenes og Hanssen (2012, s. 255) understreker at i relasjoner hvor foreldrene får mulighet til å medvirke, og blir ansett som selvstendige aktører, kan opplevelsen av asymmetrien i relasjonen også minske. Målet for barnevernet blir å flytte fokuset fra at det er en «hjelperelasjon» til et aktivt samarbeid mellom partene. For å nå dette målet kommer det fram i funn-delen at motivasjon er en viktig faktor for å sikre medvirkning. Dersom foreldrene ikke har motivasjon, og ikke selv ser hensikten med veiledningen kan konsekvensen være at veiledningen får en negativ effekt og oppleves provoserende for foreldrene. Dette er særlig en risiko i møte med foreldre som ikke ønsker veiledning i utgangspunktet. Her vil det bli viktig å fokusere på foreldrenes styrker, samt å legge fokuset over på barnet, da det egentlige formålet er å sikre barnas beste. Røkenes og Hanssen (2012, s. 255) fremhever betydningen medvirkning har for å forhindre at foreldrene blir passive mottakere for hjelp. I funn-delen blir vi kjent med problemstillingen om at barnevernet opplever i enkelte tilfeller at foreldrene ikke utnytter sin rett til medvirkning. Noen foreldre er tydelige på hva de vil og ønsker, mens andre tørr ikke si hva de ønsker, eller å være uenig med barnevernet. Dersom en opplever at foreldrene ikke tørr å bruke medvirkningen sin må en ofte ta et skritt tilbake og se på relasjonen og tilliten de har til hverandre, da det skal oppleves trygt å ytre sine meninger og ønsker. Det blir også poengtert at barnevernet opplever at utfordringene ikke blir løst sammen med foreldre i tilfeller hvor foreldrene venter på at veilederen skal komme med en slags fasit. Konsekvensen av dette er at foreldrene fort kan bli passive mottakere for hjelp som en ser Røkenes og Hanssen (2012, s. 255) problematiserte tidligere.

7.4.1 Delkonklusjon

Å sikre medvirkning er et viktig verktøy for å minske asymmetrien i relasjonen mellom barnevern og foreldre. Det er vesentlig at barnevernet og foreldre har lik forståelse av hva medvirkning innebærer, og at de jobber mot samme mål. Det vil være av betydning at ansatte i barnevernet jobber mot at foreldre skal tørre å medvirke, og ikke føle på at de er der som følge av en frivillig tvang.

8.0 Konklusjon

I dette forskningsprosjektet har vi forsket på hva som skal til for å svare på problemstillingen: *Hva vektlegges i samarbeidet med foreldre under foreldreveiledning?* I løpet av prosjektet har vi fått bekreftet betydningen de tre aspektene relasjon, tillit og medvirkning har for samarbeidet til foreldre, og ikke minst hvordan disse tre aspektene påvirker hverandre. Samtidig som vi ser at selv om man jobber aktivt for å sikre disse, kan det oppstå flere utfordringer på veien.

På bakgrunn av at brukergruppen som får foreldreveiledning er et mangfold av ulike mennesker med ulike behov, kan man ikke ha en konkret fasit på hva som skal til for å sikre et godt samarbeid mellom barnevern og foreldre. Det vil imidlertid være viktig at man som ansatt i barnevernet terper på sine relasjonsferdigheter, mestrer å skape tillit og har et fokus på å sikre medvirkning.

At man tar ansvaret for å legge til rette for en relasjon hvor det føles trygt å dele sine tanker på godt og vondt, og hvor foreldre opplever å bli sett og hørt ser vi kan ha en motiverende effekt hos foreldrene. Dette kan resultere i at man i større grad lykkes med foreldreveiledning. Det er vesentlig at man som ansatt i barnevernet kjenner sin egen grense mellom personlig og privat, da en gjensidig relasjon ofte krever at man gir av seg selv, uten at dette belaster foreldrene.

Gjennom å sikre medvirkning vil foreldrene kunne oppleve at barnevernet spiller på samme lag som dem, som kan resultere i økt tillit mellom partene. At foreldrene opplever barnevernet som genuint interesserte i deres tanker og preferanser, er faktorer som igjen kan styrke tilliten.

Det vi anser som noe av det viktigste aspektet ved problemstillingen er at barnevernsansatte forsikrer seg om at foreldrene ikke takker ja til foreldreveiledning, fordi de føler på en frivillig tvang. Dersom de opplever dette vil gjerne ikke foreldreveiledningen oppnå ønsket effekt, da motivasjonen ofte ikke er til stede. I slike tilfeller vil det imidlertid være viktig at man jobber for å snu dette, slik at foreldre opplever at de er med på å påvirke egen sak.

Det vi imidlertid ikke vet, er foreldrene sitt perspektiv på samarbeidet med barnevernet. Ved en senere anledning vil dette kunne være et perspektiv som kan være spennende å inkludere, da man ser at barnevernet og foreldrene kan ha ulik forståelse av en og samme situasjon.

Bibliografi

- Aamodt, L. G. (2001). *Den gode relasjonen: støtte, omsorg, eller anerkjennelse?* Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Askheim, O. P. (2020). Brukermedvirkning – fra politikk til praksis: Hvordan implementeres de politiske målsettingene på bakkenivå? *Tidsskrift for velferdsforskning*, ss. 170-186.
- Barnevernloven. (1992). *Lov om barneverntjenester (LOV-1992-07-17-100)*. Hentet fra <https://lovdata.no/lov/1992-07-17-100>
- Berg, B., Ellingsen, I. T., Levin, I., & Kleppe, L. C. (2015). Hva er sosialt arbeid? I I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg, & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (ss. 19-35). Oslo: Universitetsforlaget.
- Bufdir. (2015). *Hjelpetiltak i hjemmet*. Hentet fra Bufdir: https://www.bufdir.no/barnevern/tiltak_i_barnevernet/hjelpetiltak_i_hjemmet/
- Bufdir. (2020). *Omsorgsovertakelser*. Hentet fra Bufdir: https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/barn_med_tvangsvedtak/omsorgsovertakelser/
- Bufdir. (2022). *Foreldrestøtte sentralt i arbeid med forebygging og tidlig innsats*. Hentet fra Bufdir: <https://ny.bufdir.no/barnevern/fagstotte/barnevernsreformen/foreldrestotte-sentralt-i-arbeid-med-forebygging-og-tidlig-innsats/>
- Bunkholdt, V., & Kvaran, I. (2021). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid* (2. utgave. utg.). Oslo: Gyldendal.
- Christiansen, Ø., & Kojan, B. H. (2016). Beslutninger om hjelpetiltak i hjemmet. I Ø. Christiansen, & B. H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (ss. 92-107). Oslo: Universitetsforlaget.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utgave. utg.). Oslo: Gyldendal.
- Eide, S. B., & Oltedal, S. (2015). Verdiens betydning for vår forståelse og vår handling. I I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg, & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (ss. 80-96). Oslo: Universitetsforlaget.
- Fellesorganisasjonen. (2019). *Yrkesetisk grunnlagsdokument for for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. Hentet fra FO:

<https://www.fo.no/getfile.php/1324847->

[1580893260/Bilder/FO%20mener/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf](https://www.fo.no/getfile.php/1324847-1580893260/Bilder/FO%20mener/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf)

Fylkesnes, M. K., & Netland, M. (2012). God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandleres og foreldres erfaringer. *Tidsskriftet Norges Barnevern*(89), ss. 221-235.

Halvorsen, K. (2008). *Å forske på samfunnet: en innføring i samsunnsvitenskapelig metode* (5. utgave. utg.). Oslo: Cappelen Akademisk.

Jensen, G. (2016). Brukermedvirkning og maktutøvelse - ungdom som medspiller og motspiller i barnevernet. *Tidsskriftet Norges Barnevern*(92), ss. 304-320.

Johannesdottir, H. (2015). Barnevernets utfordringer i møte med media. I I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg, & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (ss. 259-271). Oslo: Universitetsforlaget.

Kojan, B. H., & Christiansen, Ø. (2016). Å fatte beslutninger i barnevernet. I Ø. Christiansen, & B. H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (ss. 19-33). Oslo: Universitetsforlaget.

Langsrud, E., Fauske, H., & Lichtwarck, W. (2017). Et maktperspektiv på "gode nok foreldre" i barnevernets kontekst. *Tidsskriftet Norges Barnevern*(94), ss. 126-138.

Læret, O. K., & Skivenes, M. (2016). Kvalitet og legitimitet i barnevernets beslutninger. I Ø. Christiansen, & B. H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (ss. 34-47). Oslo: Universitetsforlaget.

Levin, I. (2015). Sosialt arbeid som spenningsfelt. I I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg, & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (ss. 36-46). Oslo: Universitetsforlaget.

Levin, I., & Ellingsen, I. T. (2015). Relasjoner i sosialt arbeid. I I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg, & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (ss. 112-124). Oslo: Universitetsforlaget.

Røkenes, O. H., & Hanssen, P.-H. (2012). *Bære eller bryte- Kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker*. Bergen: Fagbokforlaget.

Sentio Research. (2019). *Befolkningens holdninger til barnevernet*. Hentet fra Bufdir: https://bufdir.no/globalassets/global/nbbf/barnevern/befolkningens_holdninger_til_barnevernet_november_2019.pdf

- Slettebø, Å. (2012). En fenomenologisk inngang til profesjonsetikken - Tillit i praksis forutsetning eller fortjeneste? *Nordisk Sygeplejeforskning*(2), ss. 148-155.
- Spurkeland, J. (2020). *Relasjonskompetanse: Resultater gjennom samhandling* (3. utgave. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Statistisk sentralbyrå. (2021). *Barnevern*. Hentet fra ssb: <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/barne-og-familievern/statistikk/barnevern>
- Thornquist, E. (2009). *Kommunikasjon: teoretiske perspektiver på praksis i helsetjenesten*. Oslo : Gyldendal Akademisk .
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetode i praksis* (3. utgave. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk .
- Weele, J. v., & Karlsen, K. (2021). *Analyse i komplekse barnevernssaker: Fra magesfølelse til kritisk tenkning*. Oslo: Gyldendal.
- Westby, L. C. (2021). *Sårbare barnefamiliers erfaringer fra møter med norsk barnevern: En narrativ studie. Ph.d.-avhandling I Barn og Unges Deltakelse Og Kompetanseutvikling*. Hentet fra <https://brage.inn.no/innxmlui/bitstream/handle/11250/2729575/Digital%20versjon%20A4%20Westby%202021.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Vedlegg A

Intervjuguide

Problemstilling

Hva vektlegges i samarbeidet med foreldre under foreldreveiledning?

Spørsmål til intervju

Om intervjuobjektet

- Hvilken utdanning har du?
- Hvor lenge har du jobbet her?
- Hva er din rolle på arbeidsplassen og hva innebærer det? Har du hatt ulike på kontoret?
- Har du lignende erfaring fra før?

Om arbeidet

- Hvem er familiene? (er det noen fellesnevnerer)?
- Hva er målet med tjenesten dere tilbyr?
- Syns du måten dere arbeider på arbeidsplassen har ført til god måloppnåing?
Viss ja- på hvilken måte? Hvis nei – hvorfor ikke? Hva tror du er årsaken til det?
- Hvordan jobber dere med foreldreveiledning?
- Hvilke utdanninger har de ansatte?
- Er det mange spesialister? Dersom ja - innen hva?

Forskningsspørsmål → intervju spørsmål

- Hva vektlegges i arbeidet med medvirkning?
 - Hva legger du i ordet medvirkning?
 - Hvordan får familiene medvirke hos dere?
 - Hvilke prosedyrer har dere for å sikre medvirkning?
 - Hva synes du fungerer godt?
 - Hva kunne vært bedre?

- Hvordan kan familiene gi tilbakemelding?

- Hva vektlegges i arbeidet med tillit?
 - Hva legger du i begrepet tillit?
 - Hvordan arbeider du for å skape tillit mellom deg og foreldre?
 - Dersom du opplever at foreldrene ikke har tillit til barnevernet, hvilke grep tar dere for å bedre den?
 - Dersom du opplever at de ikke har tillit, hva bruker å være årsaken til dette?

- Hva vektlegges i arbeidet med relasjon?
 - Hva anser du som god relasjon?
 - Hvordan arbeider dere med å få en god relasjon til foreldrene?
 - Dersom en ikke oppnår god relasjon med foreldrene, hvilke grep tar dere for å bedre den?
 - Hvordan forholder du deg som profesjonell til den ulike maktfordelinga mellom deg og foreldrene? (kan det ødelegge relasjonen? Har du opplevd dette?)

Avslutningsvis:

Hva anser du som det viktigste når man skal arbeide med foreldreveiledning?